

Län: Kalmar och malmöhus
Kommun: Kalmar och Lerum (malmö)
Namn: Torsten Björkman
Inderynare: Rolf Björkman
Tid: ht 1974

K 38

Återgivning: 1 (000-262 på bandet, s. A)
slut: 325
sida nytt införande, slut (evbryb) 348.

Ja, vad vill du veta nr. Jo jag vill veta bl a annat undrar jag Vad var det för typ av bibliotek som du kom i kontakt med på 20 eller på 30-talet? Det fanns inget bibliotek ute på landet där? På landet fanns det väl vad jag kan minnas inte tillstymmelse till bibliotek. Nähä, det fanns ingenting i närheten av kyrkan eller i närheten av Läckeby? I Läckeby fanns nog faktiskt ett litet sockenbibliotek som handhades av skolläraren på platsen. Jaha. Det var det nog, inrymt i skolan och öppet vid enstaka tillfällen. Ja. Men det var väl inte mycket allmänhet som lånade där, det kan jag inte tro. Det var väl beståndet Ja, men du var aldrig i kontakt med dom i allafall? Nej det kan jag inte säga utan jag hade ju min i Kalmar då. Jaha, så du På den tiden Jaha, så det var där du kom i kontakt med Ja det var givetsvis där ja Jaha, så det var alltså stadsbiblioteket då alltså? Där fanns ett sk stadsbibliotek ja inrymt i någon gammal skrubb i sammanband med det gamla läroverket jaha. På gården där gick man in och genom nån liten obetydlig På Kvarnholmen? På gamla Kvarnholmen Där var det ~~alltså~~ bibliotek Där var läroverket låg ja. Javisst. Ja . Där var gamla läroverket som väl hade varit i funktion sen 1600 men ~~mötten~~ av 1800-talet iallafall. Jaha och det var mycket små lokaler ~~där alltså~~? Där var stadsbiblioteket inrymt i några antagligen utarangerade lokaler som skolan hade haft tidigare i nån gammal fallfärdig flygel jaha så det låg alltså, så det var en del av läroverket då? Det var en del av läroverket då. Nähä, det var bara att det var inhytt där. Vem förestod det? Ja det förestods av en man med yvigt svart hår och såg lite skum ut för övrigt också men det var han nog inte. Jag tror om jag minns rätt att det var någon ja helt självlärd figur. Han hade nog knegat sig upp i ABF för sånt här. Det var nån sorts han lärde han lär. ha varit ganska ~~xxx~~ hemma på böcker och ganska bildad man men det fick man inte så mycket begrepp om för hansa ingenting. Jag föreställde mig alltid han var stum för han sa aldrig nånting över huvud taget så typiskt förre bibliotekarie han skulle aldrig säga nånting ja det är typiskt dom skulle bara hålla han stog och stämplade och stämplade ~~xxx~~ jaha var det mycket folk som lånade då på biblioteket? Det var det verkligen inte det var förstår du inte så många som hittade in på den där skumma lo ja men läroverk jag tänkte just skolan ~~kan väl ha använt den där då, då va?~~ Kanske läroverket? Jaa de eller hade dom eget bibliotek? läroverket eller dom gick dit och lånade? Läroverket hade ju ett eget bibliotek. Jaha. Men på den tiden hade skolgossen så in i norden mycket ~~läxor~~ läxor och annat att göra i skolan så dom hann ~~minnskäl~~ inte sju ~~läsa~~ läsa mycket annat än skolböcker Jaha. jaha men det är klart i den mån man hann och di som frekventerade det här stadsbiblioteket det var ju till mycket stor del läroverkstgrabbar. Jaha. Jag ~~haxxgjort~~ gjorde ju bekantskap med det genom kamrater på skolan så, Jaha så det stod aldrig någonting så det fick man själv leta reda på det här biblioteket? Ja det var, det förde ju en mycket blygsam

tillvaro jaha. Det var ju inte mycket reklam. Var det han som köpte in litteraturen då mest? har du en aning om det? den här killen eller vem det var som hade hand om det om det var Kalmar stad eller om det var kommunen eller nånting som Du vet inte alls vad dom hade för litteratur va? Vem som hade hand om inköp och så det fanns väl en biblioteksstyrelse där antar jag givet på den tiden men det hade man ju inte en aning om på den tiden utan man bara såg ju vad som stod på hyllorna och hade mest Vad var det som stod på hyllorna då mest? Ja det var väl sånt höll jag på att säga det var väl sånt som stått där sen huset byggdes men i allafall var det ju ganska gamla och muggna böcker och det doftade ju ålderstiget när man kom in där Jaha, så det var mest skönlitteratur det ~~xxx~~ var inte så mycket facklitteratur? Nä det var nog mycket dominerat av skönlitteratur på den tiden. Det är klart det fanns ju en del facklitteratur också men det var nog betydligt mindre än det är nu. Jaha ja tidningar och sånt det fanns inte? eller hur var det med det? Fanns Kalmars... Ja det har jag inget minne av för det enda man var på jakt efter var man var ju väldigt humanistisk inriktad på den tiden det blev man ju i skolan. Ja duja Var det mest H Johansson fanns det inte mycket teknisk ~~litteratur~~ naturvetenskaplig litteratur över huvud taget fanns det inte ja det tror jag inte. Hur stor var lokalen ungefär? Ja hur stor vad ska vi säga den var väl som en medelmåttig trerummare ja det var små rum fyllda för bokhyllor man fick ju nästen läsesal fanns det inte? klämma sig in mellan hyllorna. Jaså var det så trångt. Trångt och mörkt och mugget. ~~Fick~~ Inget. Lärum fanns det? Säkert inget ~~särk~~ särskilt möjligen fanns det ett pinnastol eller ett bord ~~någon~~ någon plats som var fri från hyllor där man kunde möjligen slå sig ner. Du behövde inte betala böter ~~någon~~ nån gång? eller det behövde man aldrig göra så? och kunde låna böcker hur länge man ville? Det har jag inget minne av ~~men~~ jag var väl en laglydig elev Du vet inte det om det var böter och sådant som betalades ut? Hur länge man fick låna har du en aning om det? Det har jag icke något minne utav. Och öppethållandet hur var det med det? Var det öppet stor del av dagen eller? Nä det var säkerligen inte stor del av dagen det var endast på kvällen och jag vet inte ~~xxx~~ ens om det var varje dag i veckan det skulle jag knappast tro det var vissa dagar har jag för mig och då fick man passa på. Det var ju mest åtminstone för min del och jag tror de flesta skolgrabbars del ~~x~~ det var skönlitteratur. Det var skönlitteratur det hade ni rätt mycket förstås då. Urvalet där det dikterades ju i rätt hög grad av vad man sysslade med i skolan. Ja vad du lånade ja. när det gällde litteraturen så var det ju på sin höjd fram till 90-talet. Längre kom man ju inte i litteraturläsningen där och det gjorde väl att man stannade där i stort sett och det var ju den stora nationalromantikens tid Man läste ju Selma Lagerlöf och Fröding förstås framför allt så värst längre fram i tiden kom man inte det inriktade ju ~~xxx~~ skolan sitt intresse på. Kunde man aldrig gå upp till den här bibliotekarien och fråga liksom vad det var ? om man hade speciella önskemål om vad för böcker som skulle köpas in eller sånt där? eller det var aldrig nån som var intresserad eller som frågade En annan var ju skolpojken på den tiden man var ju blyg och tystlåten. Det ansågs nästan som nån sort fattiginrättning biblioteket

37

på den tiden så folk som hade råd de köpte ju egna böcker. Har du en aning om hur mycket arbetare som gick dit? Arbetarbefolkningen gid dom dit? Har du en aning om det? Det dominerades av skolungdomar. Dom gick både på skolbiblioteket och stadsbiblioteket? Nä skolbiblioteket var så fint och högtidligt och gammalt. Jaså det var bara lärarna och lektorerna som kunde gå dit. Du det här sockenbiblioteket kommer du ihåg något om det? som låg ute i Läckeby. Det ~~inrymd~~ inrymdes i ett skåp cirka ett par hyllor, var säkert det hela. Vem hade hand om det? Var det folkskolläraren eller? Som jag redan har upplyst om var det skolläraren på platsen och du som lånade där var skolelever. Det kom aldrig någon från byn då? Du var där aldrig och lånade nånting? Nej. Så det enda du fick tag i böcker var när du fick som present eller nånting sådant. Bilbiotek fanns ju inte där ute det var enda tillfället man hade att låna böcker. Dom ~~väkt~~ åkte aldrig in till stadsbiblioteket och lånade ut böcker? Det var mest obemedlade, ~~skolung~~ skolynglingar och andra som ~~lån~~ lånade på biblioteket, hederligt folk råd att hålla sig med böcker själva. Men när du går och lånar på stadsbiblioteket nu då, den litteratur du lånar nu, det är H^{Hjalmars} Johansson nu också då alltså? Men är det nån skillnad på den litteratur du lånade då? det är det givetsvis? Ja under skoltiden var det i hög grad dikterat av vad skolan inriktade en på. Den styrde litteraturen? Den var ju alltid ett par hästlängder tillbaka i tiden. Så längre än fram till 90-talet intresserade sig skolan inte för, så man var ju i hög grad inriktad på den litteratur därför har man sedan legat en generation efter. Först fram på 30-talet började man få tid att intressera sig för det som kom efter, den stora romanförfattarna i början på seklet, Sieverts och Hjalmar Bergman icke minst. Sen har man varit lite efter i takten. Men det är skönlitteratur du lånar mest när du går på stadsbiblioteket? Det är det, det beror ju på att jag behöver det i min undervisning. Men det är lite mer aktuell litteratur du lånar nu, du ligger inte samma hästlängd efter nu? Man har ju något så när kommit ifatt så småningom. På 30-talet i Lund då? där gick du förstas på universitetsbiblioteket och lånade? Litteratur i den mån man hann sticka imellan med den den lånade på man ju på stadsbiblioteket. Var låg det stadsbiblioteket? Det låg mitt emot domkyrkan i lokaler som då och kanske nu också stadshuset. Det var ju betydligt fashionablare än det gamla biblioteket i Kalmar men det var ju ändå blygsamt. Var ~~det lätt~~ det lätt att hitta dit? stod det några stora skyltar eller nånting att det fanns bibliotek. Det låg ju mitt i stan. Men dom skyltade inte så mycket för biblioteket? Biblioteket har ju aldrig gjorts så mycket ~~så~~ väsen om sig. Det har fört en mycket undanskymd tillvaro. Men där var det mer folk som sprang omkring, givetsvis, på Lunds stadsbibliotek?än vad det måste ha varit på Kalmars stadsbibliotek? Det var klart att det var. Det var ju något modernare men det var ju mycket trångt och små utrymmen det också. Det fungerade ju där ända till nu när det här nya kom till. Vem var det som handhade det, var det också bibliotekarie? ~~Det~~ Det fanns ju flera stycken, men det var ju utbildade bibliotekarier. Bibliotekarien i Kalmar var ju en helt självlärd man och hade väl ingen som helst biblioteksmässig utbildning, kan jag inte tänka mig.

utskrivt till 181 på baddel

Joh. nr 3
(182 H i landet)

På Kalmar stadsbibliotek, tyckte du man trivdes där? Fick man service? Servade han bra den där killen, eller stod han bara och stämplade? Det ingick nog inte i hans uppgifter annat än stämpla av böcker och hålla ordning på böckerna, Någon service var det nog inte för övrigt. Klart man trivdes inte speciellt på ~~Kalmar~~ biblioteket i Kalmar? Trivdes ~~ju~~ gjorde man ju på det viset att man tyckte det var härligt att man fick tag i en massa spännande ~~böcker~~ och skojiga böcker, vilkas existens man inte hade haft en aning om tidigare och det öppnades ju en värld utav härligheter där men skulle man komma in i de lokalerna nu, misstänker jag att man skulle finna det ganska otrivsamt men det tänkte man ju naturligtvis inte så mycket på då, men trångt och muggigt var det ju men man var ju inte van vid annat. Om det var nån bok som inte fanns på biblioteket i ~~Kix~~ Kalmar, hur? han kunde inte beställa boken på något sätt? Det vet du inte? Det fanns ju inte som det gör nu centralbibliotek som kunde serva dom mindre biblioteken, utan var bibliotek var ju en värld för sig, så jag tror ju inte han hade möjlighet att rekvirera från annat håll utan det fick vara vad biblioteket själv hade för någonting, och det kunde ju han ge upplysning om, förmodar jag. Men äldre besökare frågade kanske efter sånt, men vi grabbar gjorde ju inte det, utan vi höll ju till godo med vad vi fick tag i och sprang lyckliga och glada hem. Skall vi anse och slut med det här eller finns det någonting mer ~~fix~~ man skall säga om Kalmar stadsbibliotek? Kan du se någon speciell skillnad jämfört med nu? Det var ju denna avsaknaden av service och denna tystnad som härskade, nu är ju biblioteken nästan sällskaps ~~fix~~ lokaler. Men på den tiden fanns en oskriven lag att kom man in där stod kanske någonting att det var tystnadsplikt? Det gjorde det säkert. Man fick ju knappt säga ett ljud därinne. Bibliotekarien själv hade jag nästan för mig var stum, jag hörde honom aldrig yttra något. Läroverksbiblioteket, det var samma sak där också, det var? Skam till sägandes, där har jag aldrig satt min fot, För där var en sån gammal inrättning, det härstammade direkt från 1600-talet när läroverket kom till och där ansågs kolossalt fint och värdefullt. Jag har ett minne av att skolan hade någon form av utlåning av underhållslitteratur lämpat för barn och ungdom. Jo visst hade dom det, ja det utnyttjade man väl i någon mån, men där var ju urvalet ännu mer begränsat än på stadsbiblioteket, så jag för min del gick hellre till läroverket där man fick välja fritt i hyllorna. Där var det en lärare som satt och mer eller mindre tilldelade en vad han tyckte vi skulle läsa. Var det lektorn i svenska? eller nån sån där som var bibliotekarie eller vem var det som skötte det? Vet du det? Ingen lektor, det var nog en adjunkt som ~~fix~~ fick bättra på sin knapriga lön med det här ~~extrajobbet~~ extrajobbet. Det var öppet ibland, det här läroverksbiblioteket, då förstås. Ja det var ju inhyst i någon lokal där i skolan. Sprang över huvud taget inte dina kompisar där och lånade heller? Jo, det var väl en del som gjorde för det låg ju lättare till, men jag för min del utnyttjade nog helst stadsbiblioteket. Du undrade ju nyss om det var någon märkbar skillnad på själva bokbeståndet

282 i landet